

Dne 25. února 1958 zemřel v Praze docent ukrajinského jazyka a ukrajinské literatury Dr. Ivan Pahkevič (nar. 6. X. 1887 v Cerepově u Lvova), představitel studia ukrajinistiky na filologické fakultě Karlovy university, badatel o ukrajinštině a zvláště vynikající znalec ukrajinských nářečí podkarpatských a jejich starších památek (vydal o nich základní dílo *Ukrajinská nářečí Podkarpatské Rusi a sousedních oblastí*, Praha 1938).

Slovanský ústav Československé akademie věd a filologická fakulta Karlovy university utčily dne 12. června 1959 jubileum 75. narozenin emer. profesora bulharského a lužickosrbšského jazyka na Karlově universitě dr. Antonína Frinty. Slavistické dílo Frintovo zhodnotil prof. Josef Kurz, o Frintových pracích fonetických promluvil profesor brněnské university Karel Ohnesorg.

Dne 4. listopadu 1959 dožil se padesátky profesor filologické fakulty Karlovy university a člen-korespondent Československé akademie věd dr. Karel Horálek (narozen 4. listopadu 1908 v Rajhradě u Brna), vedoucí katedry slavistiky na filologické fakultě Karlovy university. Jeho rozsáhlé badatelské dílo týká se slavistiky v širokém rozsahu, hlavně však církevní slovanštiny (hlavní práce: *O významu Savviny knihy pro rekonstrukci staroslovenského překladu evangelia*, Praha 1948; *Evangeliiáre a čteno evangelia*, Praha 1954), strojnávací slovenské jazykovědy (hlavní dílo: *Úvod do studia slovenských jazyků*, Praha 1955) a zkoumání problémů jazyka literárního díla a překladu, zvláště též slovenského verše. Značná je jeho účast v organizaci slavistické práce. Děkanát a slavistické katedry filologické fakulty Karlovy university oslavily jeho jubileum dne 3. listopadu 1958 schůzí, které předsedal děkan fakulty profesor Dr. Julius Dolanský a na níž o vědecké práci Horálkově promluvil profesor Josef Kurz; potom následovaly pozdravy zástupců Československé akademie věd akademiků Bohuslava Havránka a Jaroslava Průška a mladších pracovníků. Vylíčení Horálkovy vědecké práce a soupis jeho publikovaných prací podali Josef Kurz a Zdeněk Tyl v Bibliografii Slovanské knihovny III, 11—12, 1958, 215—244.

Josef Kurz

Dne 19. srpna 1959 se dožil padesáti let PhDr. Vladimír Skalička, doktor filologických věd, profesor obecného jazykozpytu na filologické fakultě University Karlovy v Praze. Katedra českého jazyka, obecného jazykozpytu a fonetiky uspořádala 9. listopadu 1959 na jubileum počest slavnostní večer.

Vědecký vývoj a vědecké působení prof. Skaličky jsou velmi těsně spjaty s prací skou filologickou fakultou: Studia započatá v r. 1927 zakončil r. 1932 doktorátem z filologie maďarské, ugrofinské a orientální. R. 1933 se stal lektorem jazyka finského, r. 1939 soukromým docentem ugrofinského jazykozpytu. Od 1. ledna 1946 působil jako mimořádný profesor obecného jazykozpytu, 10. prosince 1949 byl jmenován profesorem obecného jazykozpytu. — Ve š. r. 1949/50 byl pověřen funkcí proděkan-skou, ve š. r. 1950/51 funkcí děkanskou, ve š. r. 1958/59 vykonával pak funkci proděkana pro vědeckou činnost (býv. filologické fakulty, po r. 1951 jedné z nástupnických fakult filologické fakulty, nyní opět sloučených).

Kromě jazyků ugrofinských věnoval prof. Skalička zvláštní pozornost především češtině, dále čimštině a jazykům bantuským. Ve svých četných člancích, psaných osobitým hutným stylem, i ve svých přednáškách a seminářích osvětluje nejdůležitější otázky jazykové stavby, jednotlivých plánů jazyka a jejich vzájemných vztahů,

vztahy jazyka a vědomí, jazyka a společnosti, a to vše v pohledu synchronním i diachronním.

Výrazným Skaličkovým přínosem naší světové lingvistiky je jeho nové pojetí jazykové typologie. Vyšel z podnětů Pražské školy (členem Pražského lingvistického kroužku byl od r. 1934), dospěl brzy k poznatku, že hlavním úkolem typologického zkoumání jazyků musí být zkoumání souvislosti mezi jednotlivými rysy jazyků i mezi skupinami těchto rysů. Je to cesta, na jejímž konci se rýsuje poznání obecných zákonitostí nejen jazykové stavby, ale i jazykového vývoje. Z hlediska typologie se prof. Skalička v poslední době intenzivně zabývá právě otázkou poslední a buduje tak vlastní typologii historickou. Zanedlouho vyjde soubor jeho stati *Vývoj jazyka*.

Základními Skaličkovými pracemi v oblasti typologie jsou: *Zur ungarischen Grammatik*, Praha 1935, s. 68, spis, na kterém se Skalička později habilitoval, *Vývoj české deklinace* (Studie typologická), Praha 1941, s. 44, *Typ češtiny*, Praha 1951, s. 99, *Über die Typologie der Bantusprachen*, AO 15, 1945, 93—127, Sur la typologie de la langue chinoise parlée, AO 15, 1946, 386—412, Sur les langues polysynthétiques, AO 23, 1955, 10—28 a Typologie slovanských jazyků, zvláště ruštiny, *Československá rusistika* 1958, s. 73—84.

Bibliografický soupis jeho publikační činnosti obsahuje celkem na sto prací.

Prof. Skalička patří k těm našim lingvistům, pro něž marxistická orientace jazykovědného bádání není záležitostí jen vnějškovou, nýbrž pobídkou k úsilí, postihnout co nejdříve a skutečně vědeckým způsobem komplexnost a dialektiku jazykové skutečnosti.

Pavel Novák

III. Letní škola slovanských studií v Praze

Od 27. července do 23. srpna 1959 probíhala na filologické fakultě University Karlovy v Praze III. Letní škola slovanských studií. Jejím řízením bylo pověřeno tříčlenné ředitelství v čele s prof. dr. J. Běličem. Tato Letní škola byla určena pro zahraniční slavisty, zabývající se bohemistikou nebo slovenistikou, tj. studiem českého nebo slovenského jazyka, písemnictvím, vzdělanosti a historického vývoje českého a slovenského národa. Měla seznámit s výsledky bádání české a slovenské marxistické jazykovědy, literární historie, historických věd a ekonomie. Poskytla účastníkům také možnost, aby se v přednáškách i mimo ně seznámili s hlavními kulturními, politickými a ekonomickými problémy současného Československa. Od účastníků byla požadována alespoň částečná znalost českého, slovenského, popř. ruského jazyka, takže přednášky se mohly konat česky nebo slovensky; teze všech přednášek byly ovšem vždy předem probrány v jazykových kursech.

Druhým úkolem Letní školy bylo prohloubit znalosti účastníků v českém nebo slovenském jazyce, popř. dalších slovanských jazycích ve fakultativních kursech, podle zájmu účastníků (realizován byl kurs ruštiny a lužické srbštiny).

Třetím, nikoli ovšem nevýznamným úkolem bylo seznámit účastníky s kulturním a společenským životem dnešního Československa.

O Letní školu byl v zahraničí projevěn velký zájem a sešlo se přes 100 přihlášek, takže všichni zájemci nemohli být ani přijati a někteří byli odkázáni na příští rok. Letní školy se účastnilo celkem 66 pracovníků ze 14 států (Bulharsko 3, Finsko 1, Francie 5, Indie 1, Japonsko 1, Kanada 1, Německá demokratická republika 11, Norsko 1, Polsko 3, Rakousko 3, Sovětský svaz 24, Švédsko 8, USA 1, Velká Británie 3). Převahu mezi nimi měli vědeckí pracovníci a univerzitní učitelé, 18 účastníků byli studenti. Některým účastníkům udělilo ministerstvo školství a kultury stipendia.